

Autoreferat

1. Imię i nazwisko.

Barbara Kaszowska-Wandor

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe lub artystyczne – z podaniem podmiotu nadającego stopień, roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej.

stopień naukowy: doktor nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwa

podmiot nadający stopień: Uniwersytet Jagielloński, Wydział Polonistyki

rok uzyskania: 2012

tytuł rozprawy doktorskiej: Idea „wczesnej nowożytności” we współczesnych dyskursach kulturowych (promotor – prof. dr. hab. Andrzej Borowski, recenzenci – prof. dr. hab. Ryszard Nycz, prof. dr. hab. Ewa Domańska)

tytuł zawodowy: magister filologii polskiej (specjalność: nauczycielska)

podmiot nadający tytuł: Uniwersytet Jagielloński, Wydział Polonistyki

rok uzyskania: 2005

tytuł pracy magisterskiej: Mit Średniowiecza w twórczości Gustawa Herlinga-Grudzińskiego w kontekście współczesnego neomedievalizmu

(promotor – prof. dr. hab. Andrzej Borowski, recenzent – prof. dr. hab. Ryszard Nycz)

3. Informacja o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych lub artystycznych.

2006–2008 – lektor języka polskiego, Faculteit Letteren en Wijsbegeerte, Gent Universiteit, Belgia

2008–2011 – członek międzynarodowego zespołu badawczego projektu „Humanizm. Idee, nurty i paradygmaty humanistyczne w kulturze polskiej”, Kolegium Artes Liberales, Warszawa

2013–2017 – asystent w Zakładzie Poetyki Historycznej i Sztuki Interpretacji, Instytut Nauk o Literaturze Polskiej im. Ireneusza Opackiego, Uniwersytet Śląski w Katowicach (staż podoktorski w ramach programu Fuga NCN)

2016–2017 – prowadzenie zajęć (w ramach godzin zleconych), Katedra Antropologii Literatury i Badań Kulturowych, Wydział Polonistyki, Uniwersytet Jagielloński

2017–2020 – asystent w Katedrze Historii Literatury Staropolskiej, Wydział Polonistyki UJ

od 2020 – adiunkt w Katedrze Historii Literatury Staropolskiej, Wydział Polonistyki UJ

- 4. Omówienie osiągnięć, o których mowa w art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.). Omówienie to winno dotyczyć merytorycznego ujęcia przedmiotowych osiągnięć, jak i w sposób precyzyjny określać indywidualny wkład w ich powstanie, w przypadku, gdy dane osiągnięcie jest dziełem współautorskim, z uwzględnieniem możliwości wskazywania dorobku z okresu całej kariery zawodowej.**

4.1 Monografia *Res publica (post)litteraria. Od poetyki wspólnoty do postliteratury*, Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego 2020.

Za swoje główne osiągnięcie naukowe uznaję monografię *Res publica (post)litteraria. Od poetyki wspólnoty do postliteratury*. Stanowi ona najważniejszy rezultat badań prowadzonych po obronie doktoratu w ramach projektu „Res publica (post) litteraria. Pojęcia literatury, czytania, kultury literackiej – współczesne rewizje znaczeń”, w latach 2013–2019. Książka uzyskała bardzo wysoką ocenę recenzenta wydawniczego – prof. dr hab. Adama Dziadka. Uzyskała także Nagrodę Rektora UJ za osiągnięcie naukowe w roku 2021. Ponadto została wysoko oceniona w dwóch recenzjach w prasie naukowej i zyskała aprobatywne cytowania w literaturze naukowej.

Przedmiot i cel badań

Moje badania koncentrowały się na relacji między literackimi środkami ekspresji i procesami tworzenia i rozpadu wspólnot różnego rzędu. Celem badań była próba odpowiedzi na pytanie, czy (lub w jakim sensie) można mówić dziś o końcu „kultury literackiej”, a więc kultury ukształtowanej w dużej mierze za pomocą literackich środków ekspresji.

Analizie poddałam tezy współczesnych badaczy i filozofów, kwestionujących aktualność humanistycznej filozofii kultury i wypracowanych w jej ramach pojęć literatury i kultury literackiej. Radykalne i uznane za szczególnie kontrowersyjne diagnozy tego rodzaju sformułowali między innymi niemiecki filozof – Peter Sloterdijk w wystąpieniu *Reguły dla*

ludzkiego zwierzyńca z 1999 roku, rumuński artysta Constantin Severin w eseju *From Comparative Cultural Studies to Post-literary Study. Gilles Deleuze and Central-European Thought. Post-literature* z 1991 roku oraz francuski pisarz Richard Millet w książce *L'enfer du roman. Réflexions sur la postlittérature* z 2010 roku.

Porównując tezy wskazanych tu badaczy (a także wielu innych myślicieli, piszących w ciągu ostatnich pięćdziesięciu lat), dostrzegłam nie tylko odmienne podstawy myślowe, na których opierają swoje diagnozy „po-literackiego” już świata, ale także fakt braku rzeczywistego rozpoznania, czym była owa, uznana już za nieaktualną, humanistyczna kultura literacka. Jako badaczka dyskursu humanistycznego zwróciłam uwagę na fakt jego niemal całkowitego ignorowania w wielu przejawach współczesnej krytyki kultury – swoiste odbieranie głosu dawnym autorom i zastępowanie go jałowym substytutem, skonstruowanym jedynie na użytek polemiczny. Uznałam zatem, że adekwatna ocena tego rodzaju tez musi zostać poprzedzona dokładną analizą źródeł tradycji humanistycznej (starożytnych i wczesnonowożytnych), stanowiących podstawę dla tezy o znaczącej, a nawet decydującej roli literatury w procesie tworzenia więzi wspólnotowych.

Warto bowiem zauważyć, że w dotychczasowym piśmiennictwie naukowym brakowało opracowania, które w sposób syntetyczny ujmowałoby zagadnienie literackiej mediatyzacji więzi społecznych. Jednocześnie humanistyczna kultura literacka obfituje w teksty, motywy i metafory podkreślające jej społeczne znaczenie. Jednym z najważniejszych humanistycznych obrazów tego rodzaju pozostaje metafora republiki literackiej. Jest ona intensywnie przywoływana we współczesnych debatach i książkach na temat literackiego kosmopolityzmu, gdzie często oderwana zostaje od swoich humanistycznych źródeł i rzeczywistej roli, jaką w nich pełni. Ponowne sięgnięcie do piśmiennictwa humanistycznego umożliwi także przypomnienie i nowe odczytanie tekstów problematyzujących mechanizmy społecznego oddziaływania literackich środków ekspresji. Chodzi tu zatem o obecną w nich świadomość zarówno wspólnototwórczej jak i potencjalnie anarchizującej wspólnotę roli literatury. Ostatecznym celem podjętego projektu jest zatem swoiste uwolnienie dawnej humanistyki od zastępujących ją stopniowo, najpierw laudacyjnych, a następnie deprecjonujących, uogólnień i cytatów.

Metodologia badawcza

W transdyscyplinarnych analizach tekstów, pochodzących z różnych epok, starałam się łączyć narzędzia klasycznej filologii i filozofii, sięgając jednak także, gdzie uznałam to za

możliwe i poznawczo wartościowe, po narzędzia nowej humanistyki, przede wszystkim (choć nie tylko) w końcowych rozdziałach książki, gdzie w dużym stopniu korzystam ze współczesnych studiów pamięciowych i postpamięciowych, koncepcji metonimicznych wspólnot i poetyki wspólnoty Thomasa Clavieza oraz czynnościowej teorii tekstu Ryszarda Nycza. Dążąc do funkcjonalnego scalenia, istniejących często obok siebie, starych i nowych paradygmatów badawczych, czyniłam to jednak ostrożnie, ze świadomością ryzyka błędu anachronizmu, którym zagrożone są szczególnie diachroniczne narracje, obejmujące teksty oddzielone setkami lat powstania. W lekturze tekstów dawnych, począwszy od traktatów Arystotelesa, a skończywszy na dziełach Jana Jakuba Rousseau, starałam się łączyć perspektywę długiego trwania, właściwą klasycznej historii idei, z metodą *close-reading*, w wersji wypracowanej jednak przez praktyków nowego historyzmu, m.in. Stephena Greenblatta, Louisa Montrose'a i Harolda Arama Veesera. Zwraçałam zatem uwagę na historycznokulturowe warunki powstawania określonych dyskursów, ale i odwrotnie na aktywne włączenie owych dyskursów w proces tworzenia i przekształcania ich własnego historycznego kontekstu.

Do ukształtowania metodologicznego warsztatu prowadzonych tu badań w dużym stopniu przyczyniły się moje wieloletnie badania, obejmujące przemiany historii idei oraz semantykę pojęć historycznych i historycznoliterackich. Dotyczyły one przede wszystkim współczesnego historyzmu oraz semantyki pojęć, w tym sposobów konstruowania i funkcji pojęć periodyzacyjnych, takich jak średniowiecze, renesans, wczesna nowożytność we współczesnych narracjach kulturowych. Ważnym źródłem inspiracji pozostaje dla mnie myśl Reinharta Kosellecka i współtworzonej przez niego Szkoły Bielefeldzkiej.

Omówienie rezultatów badań

W swojej książce proponuję przede wszystkim uważną i pogłębioną lekturę źródeł związanych z kształtowaniem się metafory republiki literackiej. Historii tej metafory i jej przekształceń w piśmiennictwie nowożytnym nie poświęcono dotąd badawczej syntezy zarówno na gruncie polskim jak i w badaniach zagranicznych. W swoich badaniach odwołałam się do licznych książek i artykułów, głównie obcojęzycznych, których autorzy badali sposób funkcjonowania tejże metafory w piśmiennictwie wybranych autorów lub określonego czasu (nie wychodząc jednak poza zakres od końca XV do XVIII wieku), stawiając różne hipotezy na temat jej pochodzenia. W polskich publikacjach zainteresowanie nią do końca drugiej dekady XXI wieku nie wykraczało prawie zupełnie poza krąg badaczy erazmianizmu. Ponadto

utożsamiano ją wyłącznie, co powszechne także w literaturze obcojęzycznej, ze zjawiskiem humanistycznej wymiany listów.

Na tym tle moja książka może zostać uznana za pierwsze w pełni diachroniczne opracowanie, dotyczące dziejów metafory republiki literackiej. Podjęłam tu także, jak sądzę, przekonującą próbę ukazania jej rzeczywistej genezy oraz jej historycznie zmiennej funkcjonalności. Odwołuję się tym samym do tradycji historycznoliterackich syntez dotyczących kształtowania się europejskiej topiki humanistycznej, których emblematyczny przykład stanowi dzieło Ernsta Roberta Curtiusa. Jednocześnie zdaję sobie sprawę z ograniczeń i współczesnego wyczerpania tej formy dyskursu naukowego jako swoistej prehistorii współczesnej komparatystyki literackiej, która to nie rości już sobie prawa do odkrywania uniwersalnych zasad rozwoju cywilizacji i odsłaniania powszechnych wzorców człowieczeństwa. W moim zamierzeniu książka nie ma (i nie może już obecnie) stanowić klasycznego studium historii idei „literackiej wspólnoty”. Dlatego w przeciwieństwie do wielu współczesnych prac, opisuję nie ideę a metaforę, za pomocą której śledzę przemiany myślenia o społecznych funkcjach literatury.

Książka została podzielona na trzy główne części, poprzedzone dwoma rozdziałami wprowadzającymi. Struktura ta ma odzwierciedlać logiczne założenia pracy jako diachronicznego opisu, koncentrującego się na trzech etapach procesu kształtowania się, erozji i współczesnych reinterpretacji humanistycznego dyskursu na temat wspólnototwórczej roli literatury. Motywem przewodnim prowadzonych rozważań pozostaje cały czas metafora republiki literackiej. Pierwsza część książki (*Res publica litteraria i poetyka wspólnoty*) poświęcona jest prehistorii owej metafory, jej funkcjonalnym przekształceniom i roli, jaką odegrała w myśleniu o społecznym znaczeniu literackich środków ekspresji. W części drugiej (*Kryzys republiki*) koncentruję się na współczesnych badaniach historycznego momentu, który Reinhart Koselleck określił mianem „czasu siodła” – gwałtownego przejścia do porządku nowoczesnego świata (na przełomie wieków XVIII i XIX) i zarazem kryzysu dotychczasowej humanistycznej semantyki. Część trzecia (*Iteracje*) stanowi, opartą na wcześniejszych analizach, próbę diagnozy współczesnej kultury literackiej w wymiarze jej społecznego działania.

W pierwszym rozdziale książki dowodzę, że źródeł metafory republiki literackiej trzeba szukać w kręgu starożytnej i następnie wczesnonowożytnej recepcji tradycji pitagorejskiej. Teza ta nie pojawiła się we wcześniejszej literaturze przedmiotu. Poddaję zatem częściowej rewizji dotychczas dominującą tezę Marca Fumaroli o Augustyńskich źródłach metafory. Wskazuję również na znaczenie pośrednictwa pism stoickich, przywołując przy tym liczne

źródła literackie, które są świadectwem używania obrazu wspólnoty ludzi uczonych już w tamtym czasie, a także żywego oddziaływania tej filozoficznej topiki w humanistycznej kulturze nowożytnej. Przypominam wreszcie o decydującej roli Cyserona jako pośrednika i tłumacza między starożytną i nowożytną ideą kultury literackiej. Jednocześnie pokazuję, że tocząca się w owych pismach dyskusja wokół obrazu wspólnoty mędrców wiązała się nieodłącznie z dyskusją o relacji między filozofią a literaturą; stawała się wreszcie pogłębioną, pełną interesujących stanowisk dyskusją metaliteracką. Formułowano tu pytania o sens, funkcje, cele, ale i ograniczenia literackich środków ekspresji.

W kolejnym rozdziale próbuję wyjaśnić przyczyny mocno uproszczonej i zniekształconej lektury owej tradycji w ramach ekspansywnego dotąd nurtu krytyki kultury, wskazując na znaczenie idei Jana Jakuba Rousseau. Wstecznym ruchem zwracam się tu więc ku myśli Seneki, którą w swoich pismach swoiście przepisuje Rousseau, docierając w końcu do niezachowanych w większości pism Posejdoniosa. Dowodzę, że dokonana przez Rousseau negatywna ocena literackich i – szerzej – kulturowych środków ekspresji w ich działaniu wspólnototwórczym trwale zaważyła na późniejszej recepcji humanistycznej filozofii kultury. Przyczyniła się też do porzucenia wielu jej cennych wątków i rozpoznań.

Rozdział trzeci koncentruje się na semantyce historycznej pojęcia literatury i terminów używanych w różnych momentach historii jako funkcjonalne odpowiedniki terminu „literatura” (m.in. gramatyka, *litterae*, *lettres*, *eruditio*). Rozdział stanowi także kontynuację rozpoczętej w rozdziale pierwszym narracji dotyczącej ciągłości wątków pitagorejskich i ich znaczenia w kształtowaniu się humanistycznego obrazu wspólnoty ludzi uczonych. W podjętej próbie syntezy tego ogromnego obszaru badawczego odwołuję się do istniejącej bogatej literatury przedmiotu. Ponadto w badaniach źródłowych w szczególny sposób koncentruję się na literaturze wczesnochrześcijańskiej. Wskazuję, że to wciąż niedostatecznie opracowany materiał badawczy, a właśnie tutaj znajdujemy interesujące przykłady funkcjonowania licznych terminów metaliterackich, również pozornie „nowoczesnych”, jak pojęcie literatury światowej.

W dotychczasowych narracjach swoistą prehistorię tego ostatniego pojęcia wiązano z pismami Johanna Wolfganga von Goethe, nie dostrzegając, że jest on spadkobiercą długiej tradycji patrystycznych i humanistycznych autorów, w ciekawy sposób reinterpretujących to pojęcie na przestrzeni wieków. Zwracam tu uwagę szczególnie na teksty dziś rzadko przywoływane w kontekście semantyki historycznej pojęć literackich (dzieła Klemensa z Aleksandrii, Orygenes, Kasjana). Paradoksalnie, czego próbuję dowieść, te same stopniowo zapomniane w literaturze nowoczesnej, w tym naukowej, teksty trwale ukształtowały humanistyczny dyskurs na temat wartości i funkcji literatury. Podkreślam także znaczenie

myśli aleksandryjskiej w procesie chrześcijańskiej twórczej asymilacji metaliterackich pojęć antycznych, w tym analizowanych wcześniej wątków pitagorejskich. Ponadto przywołuję przykłady, niezwykle interesujących moim zdaniem, wczesnonowożytnych sporów o wartość „literatury świata” (*litteratura mundi/profana*), przeciwstawianej natchnionej *Scriptura*. Analizuję przy tym sugestywne metafory, za pomocą których próbowano opisać swoistość tekstu literackiego i mechanizm literackiego działania (łacińskie metafory: *preparatio evangelica*, *figmentum*, *lucula noctis*, *vinculum societatis*, Orygenes metafora domu z zamkniętymi pokojami i inne).

W książce dowodzę też nieustannej obecności filozoficznego patronatu Arystotelesa. Zagadnienie to rozwijam przede wszystkim w rozdziale czwartym. Pokazuję zatem po pierwsze, że to właśnie pogłębione interpretacje arystotelizmu stały się podstawą wczesnonowożytnego dyskursu na temat wspólnototwórczej roli literatury. Wskazuję, że bez rzetelnej lektury pism tego filozofa humanistyczna filozofia kultury i samej literatury pozostaje niezrozumiała, ograniczając się do szeregu pompatycznych sentencji. Podejmuję tu w głównej mierze nową lekturę Arystotelesowskich ksiąg *Polityki* i *Poetyki* jako tekstów, które powinny być (a nie były dotąd) czytane łącznie. Nie stanowią one bowiem teoretycznych analiz dwóch w pełni odrębnych zakresów ludzkiej wiedzy, a przeciwnie – są tekstami, które się wzajemnie dopełniają i tłumaczą. Po drugie, formułuję zdecydowaną tezę o wciąż niemalejącej atrakcyjności tej myśli wbrew zbanalizowanej i mocno zredukowanej interpretacji arystotelizmu, która dominuje obecnie (szczególnie we współczesnych nurtach emancypacyjnych).

Rozdziały tworzące drugą, wyraźnie odrębną od pierwszej, część książki koncentrują się na dwudziestowiecznych losach metafory republiki literackiej. Badam tu szczególnie współczesne reinterpretacje przełomu wieków XVIII i XIX. Nadal śledzę znaczeniowe przekształcenia metafory i ich historyczne uwarunkowania, choć w tym czasie nie sposób zidentyfikować już tak wyraźnych linii ciągłości. Z jednej strony zanika świadomość literackich korzeni metafory, z drugiej zaś zostaje ona zaadaptowana i przetworzona w często radykalnie różnych kontekstach. *Res publica litteraria* powraca bowiem zaraz po drugiej wojnie światowej najpierw jako popularny motyw literacki, obecny przede wszystkim w literaturze niemieckiej. W późniejszym okresie staje się natomiast przedmiotem badań historyków, historyków literatury, socjologów, medioznawców, filozofów. Funkcjonuje także jako narzędzie konceptualne w pracach przedstawicieli różnych dyscyplin badawczych.

W rozdziale piątym skupiam się przede wszystkim na filozoficznych reinterpretacjach dokonanych przez Jürgena Habermasa i Jeana-Luca Nancy’ego, traktując je jako

symptomatyczne świadectwa zmienionego rozumienia miejsca i społecznej roli literatury. Wskazując na radykalne punkty załamania tradycji klasyczo-humanistycznej, zwracam jednak też uwagę na wciąż istniejącą linię ciągłości. Punktem dojścia rozważań staje się tu idea wspólnoty komunikacyjnej, przeciwstawionej wspólnocie pojmowanej esencjalnie.

Rozdział szósty stanowi jeszcze jedną próbę pogłębionej odpowiedzi na pytanie o przyczyny radykalnego odrzucenia tradycji humanistycznej wraz z właściwą dlań ideą poetyki wspólnoty, rekonstruowaną w rozdziałach pierwszej części książki. Poddaję tu analizie koncepcję Friedricha Schillera, którą traktuję jako ostatnią tak konsekwentną próbę przemyślenia i kontynuowania humanistycznej poetyki wspólnoty. Jednocześnie śledzę dzieje recepcji też Schillera, wskazując na dominującą powierzchowność czy też nawet opaczność ich kolejnych lektur, czego wynikiem stała się karykaturalna, uproszczona wizja literackiego działania. W zakończeniu rozdziału formułuję postulat ponownego przemyślenia humanistycznej filozofii kultury i samej idei literatury jako stwarzającej wspólnotę.

Trzy rozdziały tworzące trzecią część książki stanowią interpretacje wybranych współczesnych dzieł literackich. Dobór analizowanych tu tekstów literackich nie jest przypadkowy. Po pierwsze powieści Thomasa Bernharda, Miljenko Jergovicia i W.G. Sebaldy związane są (w poświęconych im pracach interpretacyjnych) z radykalną krytyką kultury humanistycznej, przede wszystkim w wymiarze współtworzonych przez nią wzorców relacji społecznych. Po drugie, na co zwracam uwagę w swoich analizach, wszyscy trzej autorzy ukazują proces rozpadu więzi społecznych i wspólnoty, która stopniowo przekształca się w złowrogą anti-wpólnotę, przy czym ważnym czynnikiem owych zmian okazuje się język literacki. Wspomniane powieści łączy zatem także wiwisekcja destrukcyjnego potencjału kultury literackiej. Po trzecie, co wydaje się paradoksalne wobec dwóch wcześniejszych obserwacji, interpretacja analizowanych tu dzieł okazuje się niemożliwa bez dogłębnej znajomości humanistycznej kultury literackiej, z której dzieła te nadal wyrastają i którą w szczególności na nowo afirmują. Na ich przykładzie pragnę pokazać, w jaki sposób dawne wzorce myślenia o społecznym działaniu tekstu literackiego, praktyk zapisu i lektury są dziś aktualizowane, choć w zmienionych realiach kulturowych, społecznych i technologicznych. Nowe metafory literatury jako inskrypcji, anamorfozy i memorabilium to trzy współczesne przykłady takiej aktualizacji humanistycznej poetyki wspólnoty.

Ostatni, dziesiąty rozdział książki stanowi nie tylko jej podsumowanie, ale przede wszystkim autorską propozycję nowego opisu relacji między literaturą i wspólnotą, a więc literackich mechanizmów stwarzania wspólnoty. Projekt ten z jednej strony opiera się na humanistycznej poetyce wspólnoty i jej założeniach (odtworzonych w pierwszej analityczno-

deskryptywnej części pracy) z drugiej zaś strony stanowi próbę jej nowej teoretycznej konceptualizacji w zmienionych realiach współczesności. Figura spirali logarytmicznej, zaczerpnięta z prac nowożytnych matematyków i zastępująca dawny diagram tzw. kręgów Hieroklesa, stanowi tutaj obrazową metaforę, za pomocą której objaśniam mechanizm literackiego działania jako procesu stwarzania, a zatem nieustannego transcendowania i interpolowania przestrzeni tego, co społeczne.

Znaczenie badań

Reasumując, za najważniejsze wartości książki uznaję dokonane tu: rekonstrukcję historii metafory republiki literackiej, w tym nowy sposób oświetlenia jej genezy w pismach tradycji pitagorejskiej; powiązanie historii literackiej metafory z historią przemian myślenia o literackiej mediatyzacji wspólnoty (to jest wpływu literackich środków ekspresji na proces tworzenia i przetwarzania więzi społecznych), wreszcie przedstawioną w ostatnim – dziesiątym rozdziale książki propozycję nowego rozumienia mechanizmów owej humanistycznej poetyki wspólnoty, która – w świetle dokonanych analiz – nie powinna zostać uznana za wyczerpany i nieaktualny paradygmat kulturowy. W tym sensie postrzegam książkę ostatecznie jako obronę humanistycznej kultury literackiej (i humanistycznej filozofii literatury) przed wspomnianymi na początku zarzutami zwolenników idei jej wyczerpania. Książka aktywnie włącza się zatem w jeden z najważniejszych współczesnych sporów o możliwość porzucenia ludzkiego i literackiego świata na rzecz nowego porządku posthumanistycznego i po-literackiego.

4.2 Pozostałe projekty badawcze

4.2.1. Badania nad procesami literackiej mediatyzacji wspólnoty

Zagadnienie literackiej mediatyzacji wspólnoty badałam ponadto w odniesieniu do tak różnorodnych zjawisk jak zapisy doświadczeń wojennych i nowe formy literatury cyfrowej. Badania te traktuję jako dodatkową formę weryfikacji głównych tez książki. W studiach tych odwołałam się w dużym stopniu do narzędzi retorycznych, które dotąd niemal zupełnie nie pojawiały się zarówno w analizach zapisów wojennych jak i nowych form literackich, których materialny nośnik stanowi środowisko cyfrowe. W rezultacie uzyskałam odmienne niż dotąd interpretacje wybranych przeze mnie tekstów, koncentrujące się na niedostrzeganych wcześniej wymiarach tekstowej perswazji. Najważniejszym celem prowadzonych badań było nadal

odslanianie złożonych literackich mechanizmów, obecnych w procesie tworzenia więzi społecznych i ich rozpadu. W ramach tych studiów zajmowałam się także przemianami praktyki lektury, przede wszystkim biorąc udział (jako wykonawca w zespole badawczym) w projekcie w ramach grantu Narodowego Centrum Nauki „Wizualność taktyczna: recepcja refleksji Michela de Certeau nad codziennością we współczesnej kulturze” (jego kierownikiem była dr Katarzyna Thiel-Jańczuk), realizowanego w latach 2014 – 2016 na Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz w projekcie „Relocating Central Europe in Early Modern and Modern Communication Networks” międzynarodowej Fundacji Academia Europaea w roku 2015. Wyniki opisanych tu badań przedstawiłam w referatach prezentowanych na konferencjach naukowych w Bernie, Poznaniu, Wrocławiu i Krakowie oraz w następujących publikacjach, z których wszystkie uzyskały już aprobatywne cytowania i recenzje w prasie naukowej, także za granicą:

Digital literature, deinosos, and a haptic reading, (w:) *Literary Margins and Digital Media*, red. Barbara Kalla, Brill, Leiden 2018, s. 33-45.

Fikcja czytelności i anamorficzność czytania. Czytanie Michela de Certeau w Austerlitz W.G. Sebald, (w:) *Taktyki wizualne. Michel de Certeau i obrazy*, pod red. K.Thiel-Jańczuk, Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego 2016, s. 81-99.

„Dojrzałość jest wszystkim”. *Wspomnienia wojenne Karoliny Lanckorońskiej*, (w:) *Kobiety i/a doświadczenie wojny. 1914-1945 i później*, red. Małgorzata Grzywacz i Małgorzata Okupnik, Wydawnictwo Wydziału Nauk Społecznych UAM, Poznań 2015, s. 185-198.

4.2.2. Badania relacji między humanistyczną filozofią kultury i posthumanizmem

Humanistycznej filozofii kultury, jej współczesnym przemianom oraz kierowanej w jej stronę radykalnej krytyce na gruncie coraz bardziej ekspansywnej myśli posthumanistycznej, poświęciłam ponadto serię artykułów naukowych, publikowanych w znaczących polskich czasopismach naukowych („Wielogłos”, „Terminus”, „Teksty Drugie, „Pamiętnik Literacki”) i w uznanych wydawnictwach zagranicznych (Brill, Classique Garnier). Cztery artykuły z tej serii w poprawionych i uzupełnionych lub też zmienionych wersjach stały się podstawą rozdziałów 2, 7 i 9 oraz krótkiego fragmentu rozdziału 3 monografii. Wszystkie publikowane wcześniej artykuły zostały przywołane w książce jako miejsca pierwodruku.

Problematykę tę rozwijałam także w poniższych artykułach polsko- i anglojęzycznych, opublikowanych po doktoracie (1 artykuł i 3 rozdziały w tomach zbiorowych) oraz przed nim (1 artykuł i 1 rozdział w tomie zbiorowym):

Dyskurs posthumanistyczny i erozja neomarksizmu, (w:) *Komunizm: tam i ... z powrotem*, Lublin: Wydawnictwo UMCS 2019, s. 281-296.

Literature as a speculum vitae and literature that discards life, (w:) *La Littérature et la vie*, red. Christophe Ippolito, Paris: Classiques Garnier, coll. «Rencontres/Bibliothèques francophones» 2018, s. 99-117.

Terianthropie: animal studies i (od)stawanie się człowiekiem, „Wielogłos”, nr 1 (35), 2018, s. 33–61.

Sztuki wyzwolone i myślenie o wspólności w literaturze polskiego Renesansu, (w:) *Literatura renesansowa w Polsce i Europie. Studia dedykowane profesorowi Andrzejowi Borowskiemu*, pod red. J. Niedźwiedź, G. Urban-Godziek, Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego 2016, s. 307-327.

Przepisywanie humanizmu. Od renesansowej humanitas do współczesnej antropotechnologii, (w:) *Humanizm. Historie Pojęcia*, red. A. Borowski, Wydawnictwo Neriton, Warszawa 2009, s. 455–492.

De (post)homine. Posthumanizm jako interpretacja humanizmu, „Terminus”, tom 9, zeszyt 1, 2007, s. 185–200.

W artykułach tych zajmowałam się nie tylko współczesną genealogią pojęcia posthumanizmu, ale także dokonywaną na jego gruncie reinterpretacją humanistycznej idei kultury i samego pojęcia humanizmu. Nadmienię, że jestem autorką pierwszych na gruncie polskim prac dotyczących posthumanizmu, są one cytowane w polskiej literaturze naukowej i obecne w sylabusach przedmiotów uniwersyteckich. Od roku 2016 prowadzę także na Uniwersytecie Jagiellońskim autorskie zajęcia poświęcone dyskursom posthumanizmu, które cieszą się dużym zainteresowaniem studentów. Tematyce tej poświęciłam także liczne wystąpienia w ramach międzynarodowych i krajowych konferencji (m.in. w Krakowie, Warszawie, Lublinie, Dreźnie i Lipsku) oraz wykładów (m.in. w katowickim oddziale PAN i Muzeum Narodowym w Krakowie – w Pałacu Biskupa Erazma Ciołka). W swoim krytycznym ujęciu współczesnej myśli posthumanistycznej wskazuję na przejawy jej wewnętrznej niespójności jako dyskursu wyrastającego ze współczesnych nurtów tzw. myśli emancypacyjnej oraz dokonywane w jej ramach nieuprawnione często przesunięcia semantyczne. W podjętych studiach interesowały mnie w szczególności sposób przemiany humanistycznej i posthumanistycznej antropologii i etyki. Możliwościom i ograniczeniom etyki posthumanistycznej oraz literackim formom jej mediatyzacji poświęciłam nowe badania, realizowane w ostatnich dwóch latach w ramach zakładanego we współpracy z uczonymi niemieckimi konsorcjum naukowego „Cultural studies

and the Non-human”’. Swoje analizy koncentruję tu przede wszystkim wokół współczesnych powieści Kazuo Ishiguro, Iana McEwana, Olgi Tokarczuk i Johna Maxwella Coetzee jako tekstów w szczególny sposób problematyzujących kwestię etyki literatury.

4.2.3. Badania dotyczące konwersyjnego wymiaru tekstu literackiego i protreptyku jako dyskursu literacko-filozoficznego

W swoich najnowszych badaniach, prowadzonych od roku 2020 zajmowałam się także konwersyjną retoryką tekstów literackich, w szczególny sposób realizowaną w ramach tradycji tekstów protreptycznych. Odwołuję się tu do prowadzonych intensywnie w ostatnich latach nowych badań nad protreptykiem, traktowanym już nie tylko jako pojęcie genologiczne, a zatem w odniesieniu do tekstów powstających po IV wieku p.n.e, ale przede wszystkim jako rodzaj konwersyjnego dyskursu, kształtującego się już w najstarszej poezji greckiej. W swoich badaniach, w odróżnieniu od dotychczasowych ujęć, skupiam się przede wszystkim na charakterystycznej topice protreptycznej, kształtującej się od starożytności i obecnej nadal w literaturze współczesnej.

Pierwsze rezultaty tych badań stanowią dwa bardzo obszerne artykuły, dokumentujące badania ostatnich trzech lat: *Współczesne teksty konwersyjne: wokół Elizabeth Costello*, „Wielogłos”, nr 2 (48), 2021, s. 61-86 oraz *Przedziwna sztuka równowagi. Tren XVII Jana Kochanowskiego*, „Terminus”, tom 25, z. 2, 2023, s. 105-137. Wyniki swoich badań prezentowałam także w formie pięciu wykładów, z których każdy referował inny odcinek prowadzonych studiów. Były to kolejno: wykład w czasie zebrania Katedry Historii Literatury Staropolskiej w 2021 roku, wykład mistrzowski w ramach Tygodnia Jakości Kształcenia UJ w 2021 roku, wykład na zaproszenie Pracowni Literatury Renesansu w 2023 roku, wykład w Polskiej Akademii Umiejętności w 2023 roku, wykład w ramach seminarium Fédération Internationale des Sociétés et Instituts pour l’Étude de la Renaissance w 2024 roku. W najbliższym czasie złożę do druku ukończony już obszerny artykuł dotyczący tej tematyki: *Protreptic tradition in the literary culture of the Polish-Lithuanian Commonwealth* (tekst w trakcie proof readingu).

Za jedno z najciekawszych odkryć w ramach tych badań uważam dokonaną nową interpretację *Trenu XVII* Jana Kochanowskiego, a pośrednio także całego cyklu *Trenów*. Koncentruję się w niej na obecnym w samym środku *Trenu* obrazie rozumu ludzkiego umieszczonego na wadze. Wskazałam na rozdziały szósty i dwudziesty ósmy *Księgi Hioba* jako najważniejsze źródła inspiracji, dotąd nigdy nie przywoływane przez badaczy. Odkryłam

także obecną w tekście strukturę chiastyczną, identyfikując jej potencjalne źródła w tradycji hebrajskiej i w tradycji neoplatońskich pism medytacyjno-konwersyjnych.

Nadmienię, że realizowane tu badania wymagały ode mnie podjęcia nauki języka hebrajskiego, co nadal systematycznie czynię od trzech lat. Przedstawione w artykule i w wystąpieniach rezultaty tych badań wzbudziły duże zainteresowanie badaczy polskich i zagranicznych (czego świadectwem jest m.in. wysoka ocena artykułu dokonana przez hebraistę w ramach anonimowej recenzji artykułu). Częstkowe rezultaty prowadzonych dalej badań, dotyczących obecności struktur koncentrycznych w twórczości Jana Kochanowskiego, prezentowałam w formie wykładu w Polskiej Akademii Umiejętności w grudniu 2023 roku. Wskazałam w nim przede wszystkim na obecność struktur chiastycznych w Psalterzu oraz na związki Jana Kochanowskiego z kręgiem renesansowych hebraistów (m.in. Stanisławem Grzepskim).

5. Informacja o wykazywaniu się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

Moje badania od roku 2005 do chwili obecnej realizowałam w kilku ośrodkach naukowych krajowych i zagranicznych, najpierw jako doktorant Uniwersytetu Jagiellońskiego w latach 2005 do 2012 oraz lektor i doktorant – stypendysta Uniwersytetu w Gandawie w latach 2006 do 2008. Następnie po obronie doktoratu wygrałam konkurs grantowy w ramach programu FUGA Narodowego Centrum Nauki, uzyskując finansowanie stażu podoktorskiego, realizowanego na Uniwersytecie Śląskim w Zakładzie Poetyki Historycznej i Sztuki Interpretacji Instytutu Nauk o Literaturze Polskiej im. Ireneusza Opackiego w latach 2013 do 2016. W latach 2016 do 2017 byłam nadal pracownikiem Uniwersytetu Śląskiego, łącząc pracę dydaktyczną i naukową. Od roku 2017 jestem pracownikiem badawczo-dydaktycznym Uniwersytetu Jagiellońskiego jako asystent a następnie adiunkt w Katedrze Historii Literatury Staropolskiej Wydziału Polonistyki.

Jako pracownik wskazanych trzech jednostek realizowałam opisane we wcześniejszym punkcie projekty naukowe, na które składały się: badania semantyki pojęć historycznych i historycznoliterackich, badania relacji między literackimi środkami ekspresji i procesami tworzenia i rozpadu wspólnot różnego rzędu, badania dotyczące współczesnych reinterpretacji pojęcia humanizmu i humanistycznej idei kultury, badania nad możliwościami i ograniczeniami projektów etyki posthumanistycznej, przede wszystkim w wymiarze ich literackiej

mediatyzacji oraz badania tradycji tekstów konwersyjnych. Wyniki prowadzonych badań przedstawiłam w formie monografii oraz 18 artykułów naukowych (w tym 3 anglojęzycznych), publikowanych w czasopismach oraz tomach zbiorowych. Moje publikacje ukazywały się w uznanych polskich czasopismach literaturoznawczych („Teksty Drugie”, „Pamiętnik Literacki”, „Wielogłos”, „Terminus”) oraz w znaczących wydawnictwach polskich (Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego) i zagranicznych (Brill i Classique Garnier). Wyniki swoich studiów prezentowałam także na 19 konferencjach naukowych, w tym 10 międzynarodowych (5 odbywających się za granicą) oraz w ramach 9 wykładów w polskich i międzynarodowych instytucjach naukowych (m.in. w katowickim oddziale Polskiej Akademii Nauk, Wydziale I Filologicznym Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie oraz Fédération Internationale des Sociétés et Instituts pour l’Étude de la Renaissance). Pracując we wszystkich trzech ośrodkach nie tylko realizowałam własne projekty naukowe, ale także aktywnie włączałam się w aktywność naukową, dydaktyczną i organizacyjną macierzystych jednostek. O formach tej pracy piszę szczegółowo w punkcie 6 autoreferatu.

Współpraca międzynarodowa

Oprócz udziału w międzynarodowych konferencjach organizowanych w kraju oraz konferencjach naukowych w Niemczech, Szwajcarii i Irlandii, uczestniczyłam także w międzynarodowych projektach badawczych oraz odbyłam staż zagraniczny. W latach 2006–2008 byłam lektorem języka polskiego na Wydziale Slawistyki Uniwersytetu w Gandawie, jednocześnie uzyskując Stypendium Wspólnoty Flamandzkiej na prowadzenie badań, których rezultatem stała się praca doktorska. W latach 2008–2011 byłam członkiem zespołu międzynarodowego projektu „Humanizm. Idee, nurty i paradygmaty humanistyczne w kulturze polskiej”. Ponadto uczestniczyłam w międzynarodowych seminariach naukowych, uzyskując stypendia fundacji Europeum (Bonn 2009), Mittelbauvereinigung der Universität Bern, (Bern 2014), Academia Europaea (Wrocław 2015).

Rezultatem współpracy w latach 2017–2018 z międzynarodowym zespołem prof. Christopa Ippolito z Georgia Institute of Technology jest rozdział mojego autorstwa w książce *La Littérature et la vie* wydanej w 2018 roku w prestiżowym paryskim wydawnictwie Classiques Garnier. Od 2022 roku jestem członkiem grupy założycielskiej międzynarodowej sieci badawczej „Cultural Studies and Nonhuman Turn” (grupa założona w Niemczech, w trakcie procedowania dokumentacji koniecznej do formalnego utworzenia konsorcjum naukowego, powołanego przez dwa główne ośrodki Geisteswissenschaftliches Zentrum

Universität Leipzig i Technische Universität Dresden). Dzięki pozyskaniu środków z funduszy Inicjatywy Doskonałości Naukowej mogłam wziąć udział w spotkaniach założycielskich grupy oraz połączonych z nimi konferencjach naukowych (Drezno, 1–2 lipca 2022 oraz Lipsk 21–22 kwietnia 2023). Stanowią one część cyklicznych spotkań (docelowo odbywających się dwa razy w roku). Wyniki własnych badań dotyczących problemów i ograniczeń posthumanistycznej wyobraźni etycznej przedstawiłam w postaci dwóch referatów w Dreźnie w 2022 roku i w Lipsku w 2023 roku. Końcowe rezultaty zostaną przedstawione w anglojęzycznych artykułach, które ukażą się w roku 2025.

Na zaproszenie międzynarodowej organizacji *Fédération Internationale des Sociétés et Instituts pour l'Étude de la Renaissance* byłam pomysłodawcą (autorką projektu tematycznego) i współorganizatorem dwunastego międzynarodowego seminarium naukowego "The philosophical literature of the Polish-Lithuanian Commonwealth in the early modern period", które odbyło się 25 stycznia 2024 w formie hybrydowej – stacjonarnie w Krakowie oraz zdalnie, gromadząc licznych badaczy z wielu ośrodków głównie zagranicznych. Wygłosiłam wykład *Protreptic Discourse in the Polish-Lithuanian Commonwealth*, który stanowił jeden z dwóch wykładów, autorem pierwszego wykładu był prof. Steffan Huber, po których nastąpiła seria wypowiedzi respondentów: Doroty Pietrzyk-Reeves (Kraków), Gábora Gángó (Erfurt), Tomáša Nejeschleba (Olomouc). Wydarzenie to stanowiło formę promocji wiedzy o piśmiennictwie filozoficznym Rzeczypospolitej, wciąż słabo znanym poza granicami Polski.

6. Informacja o osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych oraz popularyzujących naukę lub sztukę.

Praca dydaktyczna

Pracę dydaktyczną uznaję za szczególnie ważny obszar swojej aktywności. Od 2006 roku prowadziłam liczne i zróżnicowane tematycznie kursy uniwersyteckie z zakresu historii literatury polskiej, teorii literatury, poetyki w języku polskim oraz angielskim na krajowych polonistykach (Uniwersytet Jagielloński i Uniwersytet Śląski) oraz na Wydziale Sławistyki Uniwersytetu w Gandawie.

Prowadziłam następujące kursy:

- Uniwersytet Jagielloński: Historia literatury staropolskiej – całoroczne ćwiczenia (od 2017, corocznie); Dyskursy posthumanizmu – autorskie konwersatorium (od 2016, corocznie); autorskie warsztaty komparatystyczne: Wyobraźnia profetyczna (w roku 2022/23) oraz

Wyobrażenia koncentryczna w tekstach literackich, filozoficznych i naukowych (zaplanowane na rok 2024/25); seminaria licencjackie – Kulturowe antropologie wczesnej i późnej nowożytności (2023/24) oraz Mene, Tekel, Peres. Metaforyka wagi i miary w kulturze (zaplanowane na rok 2024/25)

- Uniwersytet Śląski: Poetyka historyczna - ćwiczenia (2016/2017), Kanon Literatury Światowej – ćwiczenia (2016/2017), Analiza i interpretacja dzieła literackiego - ćwiczenia (2016/2017).

- Uniwersytet w Gandawie: lektorat języka polskiego na wszystkich poziomach zaawansowania, konwersatorium z literatury i kultury polskiej

W ankietach studenckich uzyskiwałam corocznie bardzo wysokie oceny, których średnia mieściła się w przedziale 4,9 do 5,0. W latach 2019/20 i 2020/21 dwukrotnie uzyskałam wyróżnienie dla najwyższej ocenionych pracowników w ramach rocznej oceny zajęć dydaktycznych. W roku 2023 uzyskałam wydziałową nominację w X edycji konkursu Laudacje Studenckie UJ w kategorii mentor studenta. W roku 2020 zostałam zaproszona do wygłoszenia wykładu mistrzowskiego w ramach uniwersyteckiego Tygodnia Jakości Kształcenia, a w roku 2024 do wygłoszenia wykładu w ramach Festiwalu Nauki i Sztuki w Krakowie.

Ukończyłam dodatkowe szkolenia na temat pracy z osobami z niepełnosprawnościami oraz w zakresie programowania i tworzenia stron internetowych, narzędzi generatywnej AI i ich wykorzystania w pracy dydaktycznej. Aktywnie korzystam z nowych narzędzi informatycznych w pracy ze swoimi grupami.

W roku 2007 w związku z ewaluacją Wydziału Sławistyki Uniwersytetu w Gandawie opracowałam nowy program nauczania języka polskiego, dostosowany do Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego. Zarówno program jak i jego realizacja uzyskały najwyższe oceny belgijskiej państwowej komisji ewaluacyjnej. W czasie pandemii zaprojektowałam dla studentów historii literatury staropolskiej specjalną stronę internetową z bazami danych (wykładów, tekstów i innych materiałów dydaktycznych). Jest ona do dziś intensywnie wykorzystywana w praktyce dydaktycznej wszystkich pracowników Katedry Historii Literatury Staropolskiej UJ.

Od 2021 roku pełnię funkcję tutora MISH oraz opiekuna indywidualnego toku studiów (dotychczas opieką tutorską objęłam pięcioro studentów, odbywając z nimi regularne 90-minutowe spotkania co tydzień lub co dwa tygodnie). W roku 2023 studentka, pisząc pracę pod moją opieką, wygrała wydziałowy konkurs prac rocznych.

Praca organizacyjna

Od października 2020 roku jestem członkiem redakcji czasopisma „Wielogłos”, redagowałam m.in. autorski numer tematyczny *Teksty konwersyjne*, będąc wyłącznym pomysłodawcą i redaktorem numeru, gromadzącego teksty polskich i zagranicznych badaczy. Współpracuję także z czasopismem „Terminus”, obecnie przygotowuję wraz z dr Lidią Grzybowską numer tematyczny poświęcony staropolskiej recepcji Księgi Hioba (ukaze się w roku 2025).

W latach 2021–2022 pełniłam funkcję sekretarza obron doktorskich. Od 2023 roku jako wydziałowy koordynator organizuję wydarzenia współtworzące Dzień Otwarty UJ. W roku 2023 byłam członkiem komitetu organizacyjnego VIII Światowego Kongresu Polonistów (Kraków 12–14 lipca 2023). Od roku 2022 jestem członkiem Komitetu Doktorskiego Szkoły Doktorskiej Nauk Humanistycznych.

Pełniłam ponadto funkcję recenzenta czasopism i projektów wydawniczych – w serii monografie Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej, w czasopismach naukowych „Ethos. Kwartalnik Instytutu Jana Pawła II KUL” i „Journal for the Study of British Cultures” (wydawcą jest German Association for the Study of British Cultures). Recenzowałam także w sumie 10 prac licencjackich i magisterskich oraz dwukrotnie projekty kandydatów do szkół doktorskich. Wielokrotnie byłam także członkiem komisji egzaminów dyplomowych.

Popularyzacja nauki

Od trzech lat w sposób ciągły współpracuję z Krajowym Funduszem na rzecz Dzieci, wygłaszając między innymi co roku wykłady w ramach spotkań naukowych Funduszu w Krakowie, a także uczestnicząc w corocznej Lusławickiej Szkole Reformacji (prowadziłam w latach 2022, 2023 i 2024 trzygodzinne wykłady i warsztaty naukowe dla uzdolnionej młodzieży dotyczące problematyki reformacji oraz dodatkowe literaturoznawcze zajęcia konwersatoryjne). W ramach Szkoły Lusławickiej wygłosiłam następujące wykłady: „*Miła wojna dla tych, co jej nie znają*”. *Erazm z Rotterdamu o wojnie, pokoju i człowieczeństwie* (2022), *Veritas hebraica. Jak czytano Biblię hebrajską w XVI-wiecznej Rzeczypospolitej?* (2023), *Królewskie przysłowie Erazma czyli o czasie ludzkich działań i społecznych zmian. Adagium Erazma z Rotterdamu Festina lente* (2024).

Od 2020 roku jestem opiekunem naukowym działu literatury kwartalnika studentów Wydziału Polonistyki UJ „Powieki”. Współpracowałam ze studentami teatrolologii i

kulturoznawstwa w ramach stworzonej przez nich Pracowni Kuratorskiej Biopolis. Napisałam tekst naukowy do katalogu projektu (*Pułapki antropocentryzmu*, w: *Biopolis. Cykl rezydencji artystyczno-badawczych*, red. Z. Berendt, A. Kwiatkowska, Kraków 2019, s. 12–26). Brałam udział w nagraniu audycji *Transmisje krytyczne. Podcast o literaturze, krytyce i filozofii* (w odcinku dotyczącym posthumanizmu), a także w wydarzeniach organizowanych przez koła naukowe i Samorząd Studentów Wydziału Polonistyki (jako zaproszony gość – uczestnik debat naukowych). Prowadziłam zajęcia dla uczniów szkół średnich (m.in. w liceach w Żywcu i Zakliczynie). W czasie pracy na Uniwersytecie w Gandawie współpracowałam z Wydziałem Kultury Ambasady RP w Brukseli, między innymi organizując konkurs translatologiczny dla studentów belgijskich slawistyk. Jeszcze w czasie studiów magisterskich i doktoranckich pracowałam wolontaryjnie w krakowskim oddziale Fundacji Centrum Twórczości Narodowej (fundacji której celem jest twórcza praca z młodzieżą z trudnych środowisk, założonej pod patronatem Władysława Bartoszewskiego i Krzysztofa Zanussiego), odbywałam staż studencki w „Tygodniku Powszechnym” oraz byłam redaktorem naczelnym czasopisma „Wiara i Rozum”, wydawanego przez Duszpasterstwo przy kościele św. Anny w Krakowie.

7. Oprócz kwestii wymienionych w pkt. 1–6, wnioskodawca może podać inne informacje, ważne z jego punktu widzenia, dotyczące jego kariery zawodowej.

.....
(podpis wnioskodawcy)